

Vastlegging ROBUST Klankbord & Feedback Dag 6 juni 2023

Op 6 juni 2023 heeft het ROBUST project de tweede klankbord- en feedback dag gehouden. De locatie was het vorig jaar geopende Testlab van ElaadNL op het Industriepark Kleefse Waard in Arnhem. Aanwezig waren vertegenwoordigers van de meeste partijen in het gebruikers-, expert- en projectenpanel van ROBUST: gemeente Utrecht, gemeente Arnhem, provincie Utrecht, het project SmoothEMS met GridShield, Duurzaam Craneveer, Utrecht Science Park, a.s.r., TenneT, Qbuzz, alsmede van de meeste projectpartners.

Na een welkom door Onoph Caron, directeur van ElaadNL, en een opening door Bart van der Ree, vanuit het Utrecht Sustainability Institute gedelegeerd projectleider van ROBUST, begon de bijeenkomst met presentaties van verschillende onderzoekers in het ROBUST-project. De gepresenteerde slides zijn als bijlage bij dit document te vinden.

Henk Fidder (Stedin) presenteerde het beoogde flexsysteem waarin een evenwichtige combinatie wordt gezocht tussen leverings- en aansluitafspraken, marktoplossingen (zoals het marktplatform GOPACS) en directe ingrepen. Vervolgens presenteerde Janna de Graaf het sociale onderzoek, waar onderzocht wordt hoe gebruikers tegen slim en V2G laden van elektrische auto's aankijken. Daarna heeft Simon Tindemans (TU Delft) het modelleren van en de berekeningen over de flexibiliteit van slim en V2G laden toegelicht. Eerste resultaten tonen een groot potentieel van slim en bidirectioneel laden voor het verminderen van netcongestie en verbeteren van de netbalans. Halverwege de bijeenkomst hebben we een kijkje in het Testlab van ElaadNL gekregen van Remi Keijsers (ElaadNL). De presentaties werden vervolgd met een toelichting hoe ROBUST juridisch mogelijk gemaakt kan worden door prof. Anoeska Buijze (Utrecht University). Tot slot is de voortgang van de verschillende pilots in ROBUST toegelicht door Bart van der Ree en is er een vooruitblik gemaakt op de plannen binnen ROBUST.

De sfeer was interactief en levendig en tijdens de presentaties werden verschillende discussies gevoerd. Onder meer werd gevraagd naar de functionaliteiten die GOPACS zou bieden voor het flexibiliteitssysteem. Henk Fidder (projectpartner Stedin) legde uit dat het GOPACS-platform nu werkt voor grootverbruikers en dat ROBUST een Proof of Concept aan het testen is. Hierin worden de mogelijkheden en uitdagingen van slim en bidirectioneel laden van grote aantallen elektrische auto's als flexibiliteitsbron voor GOPACS onderzocht, door biedingen vanuit het Utrechts Bidirectionele Ecosysteem te gaan plaatsen. Bovendien werden de (toekomstige) rollen van BRP (balansverantwoordelijke partijen) en CSP (congestie-serviceleveranciers) in het flexibiliteitssysteem besproken. Tijdens de presentatie van Simon Tindemans werd een vraag gesteld over het opnemen van opregelvermogen in de modellen. Simon antwoordde dat dit een interessante vervolgstudie zou zijn, ROBUST bekijkt de mogelijkheden daarvoor. Er ontstond ook een discussie over het probleem dat sommige elektrische auto's niet zoals gewenst reageren op onderbrekingen in laadsessies bij slim laden. Er zijn meerdere manieren om daarmee om te gaan en ROBUST zal deze verder onderzoeken.

In conclusie was de bijeenkomst waardevol en was het voor de aanwezigen interessant om in het Testlab van ElaadNL bijeen te komen. De verkregen input van de stakeholders is zeer waardevol voor ROBUST en we houden graag contact in het vervolg. We willen de aanwezigen bedanken voor hun betrokkenheid en kijken uit naar de volgende klankbord & feedbackdag.